

Strategia Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030

CZĘŚĆ 2

Priorytety i planowanie

Lubiszyn, grudzień 2020 r.

Zleceniodawca:

Gmina Lubiszyn
ul. Plac Jedności Robotniczej 1
66-433 Lubiszyn
<http://www.lubiszyn.pl/>

Wykonawca:

Biuro Ekspertyz i Rozwoju Gospodarczego Sp. z o. o.
ul. Kokosowa 15/2
Zielona Góra
KRS 0000458673
NIP 9731014292
REGON 081128576

Spis treści

WPROWADZENIE	6
1. PODSTAWY PRAWNE	6
2. METODOLOGIA.....	6
3. SYNTEZA DIAGNOZY	7
3.1 Położenie gminy	7
3.2 Potencjał demograficzny	7
3.3 Rynek pracy i sytuacja ekonomiczna ludności.....	8
3.4 Edukacja.....	8
3.5 Aktywność społeczna	8
3.6 Zdrowie.....	9
3.7 Pomoc społeczna	9
3.8 Kultura	10
3.9 Przedsiębiorczość	10
3.10 Turystyka	11
3.11. Rolnictwo i leśnictwo.....	11
3.12. Sfera środowiska	11
3.13. Infrastruktura komunalna	11
3.14. Infrastruktura komunikacyjna	12
3.15 Gospodarka odpadami	12
3.16. Finanse gminy.....	12
4. ANALIZA SWOT	13
5. WIZJA I MISJA I CEL NADRZĘDNY.....	18
5.1. WIZJA GMINY LUBISZYN	18
5.2. MISJA ROZWOJU GMINY LUBISZYN	19
5.3. CEL NADRZĘDNY	19
6. PLAN OPERACYJNY STRATEGII ROZWOJU GMINY LUBISZYN NA LATA 2021-2030.	19
6.1. OBSZAR 1. NOWOCZESNA GOSPODARKA I EDUKACJA	21
6.1.1. CEL OPERACYJNY I.1 ROZWÓJ POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO DZIECI, MŁODZIEŻY I OSÓB DOROSŁYCH Z GMINY LUBISZYN	21
6.1.2. CEL OPERACYJNY I.2 ROZWÓJ POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO GMINY LUBISZYN	23
6.2. OBSZAR NR 2. EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE ROZWOJEM GMINY	25

6.2.1. CEL OPERACYJNY II.1 SPRAWNE I EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE TERYTORIALNE	25
6.2.2. CEL OPERACYJNY II.2 WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI	26
6.2.3. CEL OPERACYJNY II.3 OCHRONA PRZYRODY ORAZ WYKORZYSTANIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO DLA ROZWOJU GMINY	28
6.3. OBSZAR 3. WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	29
6.3.1. CEL OPERACYJNY III.1 ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I KOMUNALNEJ, W TYM POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	30
6.3.2. CEL OPERACYJNY III.2 ZWIĘKSZENIE WEWNĘTRZNEJ I ZEWNĘTRZNEJ DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ GMINY	31
6.3.3. CEL OPERACYJNY III.3 WSPARCIE SYSTEMU ZARZĄDZANIA BEZPIECZEŃSTWEM PUBLICZNYM	33
6.3.4. CEL OPERACYJNY III.4 ROZWÓJ SPRZYJAJĄCY WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU I BEZPIECZEŃSTWU ZDROWOTNEMU MIESZKAŃCÓW	34
6.4. TURYSTYKA, REKREACJA I OFERTA CZASU WOLNEGO	37
6.4.1. CEL OPERACYJNY IV.1 ZACHOWANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO W GMINIE LUBISZYN	37
6.4.2. CEL OPERACYJNY IV.2 ROZWÓJ TURYSTYKI.....	39
6.4.3. CEL OPERACYJNY IV.3 POPRAWA OFERTY KULTURALNEJ I REKREACYJNO-SPORTOWEJ	40
6.4.4. CEL OPERACYJNY IV.4 WZMOCNIENIE PROMOCJI I ZWIĘKSZENIE POPYTU NA TURYSTYKĘ, KULTURĘ I REKREACJĘ.....	42
7. WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY	42
8. SYSTEM MONITOROWANIA I EWALUACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY LUBISZYN	43
7.1. ANALIZA WSKAŹNIKOWA	44
7.2. RAPORT Z REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY LUBISZYN	44
7.3. SCHEMAT I HARMONOGRAM REALIZACJI PROCESU MONITORINGU	44
7.4. ZASADY AKTUALIZACJI	45
Załącznik nr 1.....	47
Załącznik nr 2.....	48
Spis tabel	
Tabela 1 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Jakość życia”.....	14
Tabela 2 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym Potencjał gospodarczy	14
Tabela 3 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym Kapitał ludzki.....	15
Tabela 4 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym Komunikacja, położenie.....	15

Tabela 5 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Atrakcyjność przyrodnicza i potencjał turystyczny”	16
Tabela 6 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Zarządzanie rozwojem”	16
Tabela 7 Analiza SWOT – szanse i zagrożenia	17
Tabela 8 Kierunki interwencji. Cel operacyjny I.1	22
Tabela 9 Wskaźniki do monitorowania	23
Tabela 10 Kluczowe działania. Cel operacyjny I.2	24
Tabela 11 Wskaźniki do monitorowania	24
Tabela 12 Kierunki interwencji. Cel operacyjny II.1	25
Tabela 13 Wskaźniki do monitorowania	26
Tabela 14 Kluczowe działania. Cel operacyjny II.2	27
Tabela 15 Wskaźniki do monitorowania	27
Tabela 16 Kluczowe działania. Cel operacyjny II.2	28
Tabela 17 Wskaźniki do monitorowania	29
Tabela 18 Kierunki interwencji. Cel operacyjny III.1	30
Tabela 19 Wskaźniki do monitorowania	31
Tabela 20 Kluczowe działania. Cel operacyjny III.1	32
Tabela 21 Wskaźniki do monitorowania	33
Tabela 22 Kierunki interwencji. Cel operacyjny III.3	34
Tabela 23 Wskaźniki do monitorowania	34
Tabela 24 Kluczowe działania. Cel operacyjny III.4	35
Tabela 25 Wskaźniki do monitorowania	37
Tabela 26 Kierunki interwencji. Cel operacyjny IV.1	38
Tabela 27 Wskaźniki do monitorowania	38
Tabela 28 Kierunki interwencji. Cel operacyjny IV.2	39
Tabela 29 Wskaźniki do monitorowania	40
Tabela 30 Kluczowe działania. Cel operacyjny IV.3	41
Tabela 31 Wskaźniki do monitorowania	41
Tabela 32 Kluczowe działania. Cel operacyjny IV.4	42
Tabela 33 Wskaźniki do monitorowania	42
Tabela 34 Kluczowe przedsięwzięcia planowane do realizacji w latach 2021-2030	43

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030 jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu gminy, określającym obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju, w kompetencjach realizowanych przez władze gminy. Dokument ten uwzględnia potrzeby i oczekiwania całej wspólnoty gminnej.

W systemie zarządzania polityką rozwoju, Strategia Rozwoju Gminy pełni kluczową rolę, jako generalny plan postępowania władz samorządowych, partnerów gospodarczych i społecznych, którzy mogą się na nią powoływać w procesie pozyskiwania środków zewnętrznych oraz w oparciu o nią budować własne plany strategiczne. Dzięki temu dokument ten jest również narzędziem kierowania i intensyfikowania współpracy z partnerami samorządowymi, prywatnymi i pozarządowymi.

Realizacja przyjętych kierunków działań Gminy Lubiszyn nierzadko będzie się wiązać z podejmowaniem współpracy pomiędzy samorządami wszystkich szczebli, partnerami społecznymi i prywatnymi. Stąd też Strategia Rozwoju nie obejmuje wyłącznie zadań będących w kompetencjach samorządu gminnego, ale wskazuje na rozwiązania niezbędne dla stałego i efektywnego rozwoju całej wspólnoty lokalnej.

Przedmiotowy dokument zawiera syntetyczny opis wyników diagnozy wielosektorowej, analizę SWOT, wizję, misję, cel nadrzędny, a także cele operacyjne wraz z wykazem kluczowych działań. Częścią wieńczącą opracowanie jest natomiast opis sposobu monitorowania, ewaluacji i aktualizacji dokumentu.

1. PODSTAWY PRAWNE

Podstawą prawną uchwalenia Strategii Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030 jest Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 1990 nr 16 poz. 95, z 2013 r. poz. 594, 1318, z 2014 r. poz. 379, 1072, z 2015 r. 1045). Artykuł 18 tejże ustawy mówi, że do wyłącznej właściwości Rady Gminy należy m.in. uchwalanie programów gospodarczych i przyjmowanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

2. METODOLOGIA

Procedura formułowania Strategii Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030 była złożonym procesem, w ramach którego należy wymienić następujące etapy: Etap I – Przygotowanie do wdrożenia (decyzja o przygotowaniu dokumentu), Etap II – Przygotowanie diagnozy (analiza wielosektorowa i analiza SWOT), Etap III – Hierarchizacja celów (sformułowanie wizji, misji, celu nadrzędnego, celów operacyjnych i kluczowych działań), Etap IV – Implementacja (określenie zasad monitorowania i ewaluacji).

3. SYNTEZA DIAGNOZY

3.1 Położenie gminy

- Gmina Lubiszyn (gmina wiejska) położona jest w północnej części województwa lubuskiego, w kierunku północno – zachodnim od miasta Gorzowa Wlkp. Cecha ta ma swoje zalety, ale także mankamenty, do których możemy zaliczyć podjęcie decyzji o wyłączeniu gminy Lubiszyn z MOF Gorzów w ostatniej perspektywie finansowej Unii Europejskiej, a w związku z tym brakiem możliwości korzystania ze środków dedykowanych do obszaru aglomeracji MOF Gorzów Wlkp.
- Na rozwój gminy w istotny sposób wpływa bliskie sąsiedztwo aglomeracji gorzowskiej, ponieważ stanowi ona jeden z prężnie rozwijających się ośrodków przemysłowych i administracyjnych w województwie lubuskim. Możemy mówić w tym przypadku o zjawisku dyfuzji rozwoju z obszaru miejskiego na obszar wiejski.
- Spora część mieszkańców Gminy Lubiszyn znajduje zatrudnienie w firmach i instytucjach zlokalizowanych w aglomeracji gorzowskiej. Natomiast mieszkańcy miasta wskutek wyczerpywania się atrakcyjnie położonych nieruchomości wyprowadza się na teren wsi zlokalizowanych na terenie wiejskiej gminy Lubiszyn. Warto dodać, że do gminy sprowadzają się w dużej części lepiej sytuowane ekonomicznie osoby, których budżet domowy wystarcza na pokrycie kosztów inwestycji polegającej na budowie domu jednorodzinnego. Przekłada się to także bezpośrednio na dochody budżetu, bo część podatku PIT trafia w formie subwencji do gminy.

3.2 Potencjał demograficzny

- W analizowanym okresie 2014 - 2020 obserwuje się stały spadek liczby mieszkańców Gminy Lubiszyn. W 2014 r. w Gminie Lubiszyn zamieszkiwało 6 923 osób (w tym 3 420 kobiety i 3 503 mężczyzn). Na koniec 2019 r. według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba ta wynosiła 6 830 osób (w tym 3 358 kobiet i 3 472 mężczyzn). Interesującym zjawiskiem jest to, że w każdym z przedstawionych okresów liczba kobiet na terenie gminy Lubiszyn była mniejsza od liczby mężczyzn, co różni się od ogólnokrajowych tendencji – w większości gmin tego typu liczba kobiet jest większa (krótsza średnia wieku mężczyzn).
- Na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego saldo migracji jest dodatnie. Wskaźnik ten jest charakterystyczny dla gmin o statusie wiejskim położonych w bezpośrednim sąsiedztwie miast i obszarów zurbanizowanych, w tym przypadku aglomeracji gorzowskiej. Wpływ na ten proces mają następujące czynniki:
  - Atrakcyjne tereny pod zabudowę mieszkaniową;
  - Bliskość miasta Gorzów Wielkopolski;
  - Nieskażone środowisko naturalne;

- Moda na budownictwo jednorodzinne;
- Dobre połączenia komunikacyjne z większymi ośrodkami miejskimi (droga krajowa S 3).
- Negatywne tendencje związane z przyrostem naturalnym widoczne w większości gmin są także udziałem Gminy Lubiszyn – w ostatnich latach odnotowano ujemny przyrost naturalny. W latach 2014-2019 wskaźnik ten systematycznie spadał od 2015 roku osiągając wartość ujemną.

3.3 Rynek pracy i sytuacja ekonomiczna ludności

- Wskaźnik bezrobocia, mierzony jako udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym był w Gminie Lubiszyn nieznacznie niższy niż w województwie lubuskim i w 2019 r. wyniósł 2,8% (w regionie 3,0%). W stosunku do 2009 r. sytuacja na analizowanym obszarze uległa poprawie, wówczas wskaźnik bezrobocia wynosił 7,1% i także był niższy od regionalnego (9,2%). Również we wszystkich gminach Powiatu Gorzowskiego wskaźnik bezrobocia w latach 2009-2019 zmniejszył się.
- Jak wynika z danych PUP w Gorzowie Wlkp. w 2019 r. w Gminie Lubiszyn bez pracy pozostawało 123 osoby. Wśród osób bezrobotnych dominowały kobiety. Z punktu widzenia poziomu życia na analizowanym obszarze ważne jest, że wśród osób bezrobotnych w grudniu 2019 r. aż 87% miało prawo do zasiłku.

3.4 Edukacja

- Na obszarze Gminy Lubiszyn zaobserwować można ogólną tendencję spadkową liczby uczniów. W latach 2009-2019 liczba dzieci uczęszczających do szkół podstawowych co prawda zwiększyła się z 436 do 576, jednak biorąc pod uwagę likwidację gimnazjów należy uznać, że ogólna liczba uczniów uległa zmniejszeniu z 670 w 2009 roku (szkoła podstawowa i gimnazjum) do 576 w 2019 roku. W analogicznym okresie zjawisko powyższe (w podobnej skali) wystąpiło również w województwie lubuskim i powiecie gorzowskim.
- We wrześniu 2020 r. w Gminie Lubiszyn funkcjonowało 1 przedszkole oraz 2 oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych. Liczba dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego wynosiła 233.

3.5 Aktywność społeczna

- Miarą aktywności społecznej mieszkańców jest frekwencja wyborcza. Porównanie informacji dotyczących frekwencji wyborczej wskazuje na Gminę Lubiszyn, jako gminę charakteryzującą się niższym niż w Polsce poziomem uczestnictwa w wyborach ogólnokrajowych. Zdecydowanie większy jest udział mieszkańców Gminy w wyborach lokalnych. Zwiększona partycypacja obywateli gminy w procedurze wyboru do samorządu pokazuje, że mieszkańcy bardziej

interesują się sprawami lokalnymi, niż sprawami krajowymi, na który mają mniejszy wpływ. W Gminie Lubiszyn jednak widać w ostatnich latach ogólnopolski trend wzrostu zainteresowania partycypacją w wyborach i zwiększonej frekwencji. Średnia frekwencja w latach 2014-2020 wyniosła w Gminie Lubiszyn 38,28%.

- Najprężniej działające organizacje na obszarze Gminy Lubiszyn to m.in. gminne kluby sportowe: „Unia Lubiszyn -Tarnów”, „Błękitni” Lubno, „Fenix” Ściechów, Ludowy Klub Sportowy „Wicher” Staw, Klub Piłkarski „Kania Cup”, KS „Wysoka”, Stowarzyszenia seniorów: Klub seniora „Pogodna Jesień” w Lubnie, „Aktywny Senior” w Wysokiej, „Relax” w Lubiszynie. Stowarzyszenie wspierające osoby niepełnosprawne „Szansa” w Baczynie, Koła Gospodyń Wiejskich w Stawie oraz Baczynie. Zdecydowana większość organizacji to podmioty stosunkowo młode, powstałe na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat. W zdecydowanej większości stowarzyszenia i fundacje nie dysponują tzw. kapitałem żelaznym organizacji. Przychody organizacji są niższe niż 50 000 złotych.
- Ogromnym atutem gminy jest funkcjonowanie aktywnych klubów seniora, co w gminach tego typu o podobnej liczbie mieszkańców jest wciąż rzadkością. Oprócz stowarzyszeń seniorskich wymienionych powyżej w gminie funkcjonują dwa kluby seniora w ramach struktury Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej: Klub Seniora Senior Plus Lubiszyn oraz Klub Seniora Senior Plus „Carpe Diem” Baczyna.

3.6 Zdrowie

- Z dostępnych informacji wynika, że w gminie w latach 2014-2019 zwiększyła się liczba zakładów opieki zdrowotnej z 5 do 6.
- W 2019 roku udzielono 17 451 porad w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.
- Dostęp mieszkańców wielu miejscowości do usług medycznych jest utrudniony z uwagi na bariery komunikacyjne.
- Duża część mieszkańców Gminy korzysta z usług medycznych oferowanych przez placówki zlokalizowane w aglomeracji gorzowskiej.

3.7 Pomoc społeczna

- Ze świadczeń opieki społecznej korzysta średnio co dziesiąty mieszkaniec Gminy Lubiszyn.
- Wartość transferów socjalnych z Budżetu Gminy Lubiszyn wyniosła w 2019 roku 755 639,46 zł.
- W ostatnich latach wyraźnie widać tendencję spadkową w wysokości przyznawanych świadczeń co może świadczyć o poprawie sytuacji ekonomicznej mieszkańców oraz o skutecznych działaniach gminy podjętych na rzecz mieszkańców społecznie wykluczonych.

3.8 Kultura

- Na obszarze Gminy Lubiszyn nie funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury wpisany do rejestru instytucji kultury.
- Funkcję kulturotwórczą w Gminie Lubiszyn pełni biblioteka wraz z filiami. W 2019 r. w Gminie Lubiszyn funkcjonowały łącznie 4 oddziały biblioteki (w tym filie), które dysponują księgozbiorem w ilości 36 261 woluminów.
- Zauważalny jest trend spadku czytelnictwa, co wpisuje się w wyniki notowane na poziomie Województwa Lubuskiego i kraju.

3.9 Przedsiębiorczość

- W 2019 roku w Gminie Lubiszyn zarejestrowanych było 601 podmiotów gospodarczych. Liczba podmiotów gospodarczych nieznacznie choć systematycznie wzrasta. W okresie pięciu lat zanotowano przyrost liczby przedsiębiorstw ogółem o 16,25%, wyższy od danych dotyczących województwa lubuskiego i kraju. Widać wyraźną dominację sektora prywatnego.
- Na terenie Gminy Lubiszyn funkcjonują mikro i małe przedsiębiorstwa, nie ma natomiast przedsiębiorstw średnich i dużych. Jak wynika z danych GUS, w Gminie Lubiszyn w 2019 r. nie działało ani jedno przedsiębiorstwo zatrudniające od 50 do 249 pracowników (średnie), ani od 249 pracowników wzwyż (przedsiębiorstwo duże).
- Struktura podmiotów według sekcji pokazuje wysoki udział podmiotów z branż: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (20,68%), budownictwo (17,97%), rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (9,66%), pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (9,66%), przetwórstwo przemysłowe (9,49%), transport i gospodarka magazynowa (9,15%). Dowodzi to, że gmina wciąż zachowuje swój wiejski charakter, pomimo wzrostu przetwórstwa przemysłowego i zmian w kierunku przedsiębiorczości charakterystycznej dla obszarów miejskich.

3.10 Turystyka

- Strefę turystyczno-wypoczynkową w Gminie Lubiszyn określają przede wszystkim dwa kluczowe aspekty: Bogactwo przyrody, w tym bogate w runo leśne i atrakcyjne przyrodnicze obszary leśne, wraz z jeziorem Marwicko oraz bezpośrednie sąsiedztwo Gorzowa Wlkp.
- W 2019 r. na obszarze Gminy Lubiszyn funkcjonowały 2 obiekty noclegowe, dysponujące w sumie 84 miejscami. Podstawowe wskaźniki zatem związane z obsługą turystyki kształtują się na analizowanym obszarze znacznie poniżej średniej dla województwa lubuskiego. Pokazuje to ogromny potencjał rozwojowy w tym obszarze. Gmina bowiem jest atrakcyjna pod względem kulturowym i przyrodniczym.

3.11. Rolnictwo i leśnictwo

- W ostatnich czasach systematycznie zmniejsza się ekonomiczne znaczenie rolnictwa i leśnictwa w rozwoju Gminy Lubiszyn.
- Z danych GUS wynika, że powierzchnia użytków rolnych wyniosła 7 813,96 hektarów. Jednocześnie na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego stwierdzić można, że w 2010 r. na obszarze Gminy Lubiszyn dominowały gospodarstwa małe (średnia wielkość gospodarstwa 10,69 ha). Mała powierzchnia gospodarstw przekłada się na ich pozycję ekonomiczną. W gospodarstwach tych rzadko podejmowana jest pozarolnicza aktywność gospodarcza. Jest to zjawisko niepokojące, zwłaszcza uwzględniając naturalną predyspozycję tego obszaru do rozwoju turystyki i rekreacji (agroturystyki, ekoturystyki).

3.12. Sfera środowiska

- Na obszarze gminy Lubiszyn znajduje się rezerwat przyrody Bagno Chłopiny. Jest to rezerwat ścisły torfowiskowy, którego powierzchnia równa jest 26,34 ha.
- Na obszarze gminy znajduje się również Wysoczyzna gorzowska. Obejmuje ona pięć gmin: Bogdaniec, Dębno, Lubiszyn, Myślibórz i Witnica.
- Na obszarze Gminy Lubiszyn znajdują się Obszary Natura 2000: Torfowisko Chłopiny, PLH080004; Ostoja Witnicko-Debnianska, PLB320015; Jezioro Kozie, PLH320010.

3.13. Infrastruktura komunalna

- Obecnie w imieniu Gminy Lubiszyn zadania z zakresu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej wykonuje:
  - Zakład Usług Komunalnych z siedzibą w Lubiszynie (miejscowości: Brzeźno, Buszów, Chłopiny, Dzikowo, Gajewo, Jastrzębiec, Kozin, Lubiszyn, Lubno, Łąkomin, Mystki, Podlesie, Smoliny, Staw, Ściechów, Ściechówek, Tarnów, Zacisze),

- Przedsiębiorstwo Kanalizacji i Wodociągów w Gorzowie Wlkp. Sp. z o.o. (miejscowości: Baczyna, Marwice, Lubno, Wysoka).
- W gminie na terenie obsługiwany przez Zakład Usług Komunalnych dostęp do sieci wodociągowej posiadało na koniec 2019 r. ok. 97 % mieszkańców (ogólna liczba mieszkańców ww. miejscowości – 4850, liczba mieszkańców podłączonych do wodociągu – 4704).
- W gminie na terenie obsługiwany przez Zakład Usług Komunalnych (tj.: Lubiszyn, Tarnów) dostęp do sieci kanalizacyjnej posiada 82,44 % mieszkańców (ogólna liczba mieszkańców ww. miejscowości – 1088, liczba mieszkańców podłączonych do kanalizacji – 897).

3.14. Infrastruktura komunikacyjna

- Główne ciągi komunikacyjne, to droga ekspresowa S3 biegnąca po granicy administracyjnej Gminy – kierunek Gorzów Wlkp. – Szczecin oraz droga wojewódzka nr 130 Gorzów Wlkp. – do DK 22 w kierunku na Dębno Lub. (na osi wschód – zachód).
- Komunikacja publiczna (osobowa) oparta jest na bazie przewozów PPKS, mieszkańcy gminy mają możliwość dojazdu i powrotu (w ostatnich latach ograniczoną) do i z ośrodków: Gorzów Wlkp., Dębno Lub., Myślibórz. Miejscowości: Baczyna, Marwice i Lubno posiadają połączenie z Gorzowem Wlkp. środkami komunikacji podmiejskiej MZK Gorzów Wlkp.
- Przez gminę Lubiszyn przebiega ponad 87 kilometrów dróg powiatowych.
- Drogi lokalne w Gminie Lubiszyn to blisko 100 kilometrów.

3.15 Gospodarka odpadami

- Na obszarze Gminy Lubiszyn podmiotem odpowiedzialnym za gospodarkę odpadami jest Związek Celowy Gmin MG 6, który realizuje powierzone mu przez gminy członkowskie zadania. Działania podejmowane przez związek obejmują miasto Gorzów Wlkp. oraz gminy wiejskie: Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn, Santok.
- Na obszarze Gminy Lubiszyn w 2019r. zebrano łącznie ok. 1 311,6 ton odpadów zmieszanych, przy czym warto zauważyć, że na przestrzeni ostatnich lat nastąpił drastyczny spadek ilości zbieranych odpadów.

3.16. Finanse gminy

- W 2010 r. dochody Gminy Lubiszyn wyniosły 18,58 mln złotych, dziesięć lat później 36,77 mln złotych. Wynika to ze wzrostu dochodów z tytułu podatków od osób fizycznych, osób prawnych oraz opłat lokalnych, a także wzrostu subwencji z budżetu państwa.

- Analizując finanse Gminy Lubiszyn należy również zwrócić uwagę na dochody danej jednostki terytorialnej w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Od 2010 r. dochody te stale rosną. W 2010 r. było to 2.695,62 złotych. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2019 r. dochody Gminy Lubiszyn w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosły 5 383,76 złotych.
- Rozwój gminy oparty jest o rozbudowę infrastruktury publicznej. Dlatego istotne znaczenie ma zdolność jednostki do finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych. Największe wydatki majątkowe gmina poniosła w 2018 r. – 7,02 mln złotych.
- Na terenie gminy uprawnione podmioty korzystają z dofinansowania zadań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych ze środków unijnych. Największą liczbę umów o dofinansowanie na terenie gminy podpisano w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020. Beneficjenci sięgali jednak także po dofinansowanie z programów krajowych.

4. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, dzięki czemu stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju.

Nazwa SWOT to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (strengths), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats):

- STRENGTHS, czyli silne strony,
- WEAKNESSES, czyli słabe strony,
- OPPORTUNITIES, czyli szanse,
- THREATS, czyli zagrożenia.

Zgodnie z powyższym, czynniki rozwoju podzielić można na wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ (silne i słabe strony), oraz na czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki (szanse i zagrożenia). Podział ten dokonuje się również według innego kryterium, co pozwala zidentyfikować: czynniki pozytywne, czyli atuty i szanse, oraz czynniki negatywne, czyli słabe strony i zagrożenia.

Analizę SWOT dla Gminy Lubiszyn przeprowadzono w układzie sześciu obszarów funkcjonalnych, mających, zgodnie z przeprowadzoną wcześniej, ekspercką diagnozą społeczno-gospodarczą, kluczowe znaczenie dla rozwoju gminy:

- Jakość życia,
- Potencjał gospodarczy,
- Kapitał ludzki,

- Komunikacja, położenie,
- Atrakcyjność przyrodnicza, potencjał turystyczny i środowisko,
- Zarządzanie rozwojem.

4.1. Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Jakość życia”

Tabela 1 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Jakość życia”.

Jakość życia	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Czyste środowisko (brak dużego przemysłu, przestrzeganie norm środowiskowych). • Wysoka aktywność społeczna w zakresie sportu i rekreacji, realizowana poprzez działalność klubów i stowarzyszeń • Poprawny dostęp do usług medycznych pierwszego kontaktu. • Stosunkowo prosty dostęp do sektora usług i rozrywki dla części mieszkańców gminy – prężnie działająca w tym zakresie gminna instytucja kultury, którą jest Biblioteka Gminna, bliskość do Gorzowa Wielkopolskiego. • Dobry dostęp do miejsc integracji społecznej (Gminna Biblioteka, świetlice wiejskie). • Dobry dostęp do usług administracji samorządowej, w tym oświaty. • Względnie nieduże bezrobocie. • Rozwój budownictwa jednorodzinnego – w szczególności w południowo – wschodniej części gminy – „sypialnia” dla osób pracujących w Gorzowie Wielkopolskim. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczony dostęp do specjalistycznych usług medycznych. • Za małe nakłady na modernizację infrastruktury i wyposażenie instytucji kulturalnych w stosunku do istniejących potrzeb. • Istniejące problemy społeczne, związane z korzystaniem z pomocy społecznej na obszarach wiejskich. • Niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych, socjalnych. • Niedostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych. • Niewystarczające inwestycje w wiejską infrastrukturę społeczną. • Ograniczony dostęp do opieki żłobkowej. • Niewystarczający zakres transportu publicznego pomiędzy miejscowościami.

Źródło: opracowanie własne

4.2. Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Potencjał gospodarczy”

Tabela 2 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym Potencjał gospodarczy

Potencjał gospodarczy	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjne położenie gospodarcze – blisko granicy z Niemcami, blisko Gorzowa Wielkopolskiego. Potencjalne duże rynki zbytu. • Bliskość węzła S3 (Gorzów Wlkp./ Małyszyn). • Sukcesywnie rosnąca liczba mikro i małych przedsiębiorstw. • Pozytywne nastawienie samorządu do rozwoju przedsiębiorstw. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca ilość dużych podmiotów gospodarczych (generujących znaczące wpływy do budżetu gminy z tytułu CIT). • Brak ludzi do pracy, zarówno nisko, średnio i wysoko kwalifikowanej kadry, jak również specjalistów • Niewystarczająca baza noclegowo-gastronomiczna. • Ograniczony kapitał na rozwój MMSP. • Brak infrastruktury kolejowej.

<ul style="list-style-type: none"> • Bogate tradycje turystyczne i dobre warunki dla rozwoju turystyki i agroturystyki. • Bogate tradycje rolnicze – gospodarstwa wielkopowierzchniowe, korzystne zmiany, zgodnie z trendami w Europie. • Bliskość Kostrzyńsko – Słubickiej Strefy Gospodarczej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Słaba jakość infrastruktury drogowej - część dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich wymaga remontu lub modernizacji. • Brak terenów przeznaczonych dla inwestorów. • Liczne obszary Natury 2000 uniemożliwiające inwestycje gospodarcze. • Niski poziom wskaźnika przedsiębiorczości mierzonej jakością i ilości przedsiębiorstw przypadająca na 1.000 mieszkańców. • Niewystarczająca liczba inwestorów zagranicznych i krajowych. • Zanik tradycyjnych zawodów i rzemiosła.
---	---

Źródło: opracowanie własne

4.3. Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Kapitał ludzki”

Tabela 3 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym Kapitał ludzki

Kapitał ludzki	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Relatywnie niski poziom oficjalnego bezrobocia. • Napływ ludności z terenów miejskich - z ośrodka miejskiego Gorzów Wielkopolski. • Wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym. • Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy opieki społecznej. • Zjawisko ukrytego bezrobocia (nie notowane przez PUP). • Niewystarczająca liczba miejsc pracy. • Mała aktywność obywatelska mieszkańców przejawiająca się w niskiej frekwencji wyborczej w szczególności w wyborach centralnych. • Utrzymujący się ujemny przeciętny przyrost naturalny. • Niekorzystna struktura ludności wg grup wieku – spadający odsetek ludzi młodych. • Niewystarczająca liczba atrakcyjnych zarobkowo miejsc pracy.

Źródło: opracowanie własne

4.4. Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Komunikacja, położenie”.

Tabela 4 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym Komunikacja, położenie

Komunikacja, położenie	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Położenie przy drodze krajowej – S3 	<ul style="list-style-type: none"> • Konieczne inwestycje na części dróg gminnych powiatowych

<ul style="list-style-type: none"> • Położenie gminy w sąsiedztwie dużego ośrodka miejskiego – Gorzowa Wielkopolskiego. • Bliskość granicy z Niemcami – około 50 km. • Dobra lokalizacja pod względem turystycznym – lasy jeziora. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak wystarczającego transportu publicznego pomiędzy miejscowościami. • Względnie słabo rozwinięta sieć dróg rowerowych • Internet - Białe plamy, niewystarczająca infrastruktura informatyczna. • Niewystarczająca infrastruktura telefonii komórkowej i przewodowej • Niewystarczający dostęp do komunikacji zbiorowej. • Duża liczba dróg gminnych nieutwardzonych. • Niewystarczająca długość ciągów pieszych.
---	--

Źródło: opracowanie własne

4.5. Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym Atrakcyjność przyrodnicza potencjał turystyczny i środowisko

Tabela 5 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Atrakcyjność przyrodnicza i potencjał turystyczny”

Atrakcyjność przyrodnicza, potencjał turystyczny i środowisko	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Walory turystyczne – jeziora, duży procent zalesienia, zwierzyny łownej, grzybów i ryb. • Rozwinięte myślistwo. • Sprzyjające warunki do rozwoju agroturystyki. • Potencjał do rozwój energii odnawialnej, w tym przede wszystkim farm wiatrowych. • Rolnictwo ekologiczne. • Bogate zasoby dziedzictwa kulturowego (zabytki). 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczający poziom skanalizowania obszaru gminy i w związku z tym brak uregulowania gospodarki ściekowej na terenie wszystkich miejscowości wiejskich w Gminie. • Niska świadomość ekologiczna mieszkańców. • Mała ilość akcji promujących ekologię wśród mieszkańców. • Zaniedbane, wymagające renowacji tereny zielone. • Zbyt mało inwestycji z zakresu Odnawialnych Źródeł Energii.

Źródło: opracowanie własne

4.6. Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Zarządzanie rozwojem”

Tabela 6 Analiza SWOT w obszarze funkcjonalnym „Zarządzanie rozwojem”

Zarządzanie rozwojem	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Dobre przygotowanie merytoryczne pracowników Urzędu Gminy do aplikowania o środki z Budżetu Państwa, Unii Europejskiej i innych źródeł. • Wysoka jakość współpracy Gminy Lubiszyn z Lokalną Grupą Działania . • Dobra kooperacja samorządu z organizacjami pozarządowymi. • Przemyślany i dostosowany do zmieniających się potrzeb system szkoleń pracowników jednostek samorządowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych. • Niewystarczający stopień dostępności do sieci gazowej na terenach wiejskich. • Niewystarczająco rozwinięty system oświetleniowy we wszystkich sołectwach na terenie gminy oraz wysoki koszt utrzymania infrastruktury. • Niewystarczająca infrastruktura społeczna na obszarach wiejskich (ośrodki zdrowia, świetlice, miejsca rekreacyjno-sportowe)

<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzenie procedur usprawniających pracę jednostek samorządu powiatowego i podnoszących jakość świadczonych usług. • Współpraca z partnerami zagranicznymi oraz wymiana wzajemnych doświadczeń. • Wysoka wartość wydatków majątkowych gminy względem budżetu – ciągły rozwój infrastruktury komunalnej. • Nieprzekroczone wskaźniki w zakresie poziomu zadłużenia Gminy Lubiszyn. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zły stan techniczny zabytkowych budynków komunalnych. • Niski poziom dochodów własnych gminy. • Niewystarczający stopień skanalizowania i zwodociągowania gminy.
---	--

Źródło: opracowanie własne

4.7. Analiza SWOT – szanse i zagrożenia

Tabela 7 Analiza SWOT – szanse i zagrożenia

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Dostępność zewnętrznych źródeł finansowania ze środków Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich Europejski i Fundusz Morski i Rybacki w okresie programowania UE na lata 2021-2027. • Możliwość uzyskania dofinansowania ze środków Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej oraz innych programów rządowych. • Możliwość uzyskania dofinansowania ze środków Banku Gospodarstwa Krajowego na budowę, remont budynków z mieszkaniami socjalnymi i komunalnymi. • Możliwość uzyskania dofinansowania ze środków Budżetu Państwa (np. Program Maluch) na budowę żłobka. • Możliwość dofinansowania przedsięwzięć z zakresu Odnawialnych Źródeł Energii. • Rozwój współpracy terytorialnej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej. • Rozwój ruchu turystycznego. • Rozwój budownictwa mieszkalnego, a w szczególności jednorodzinne, przyciąganie nowych mieszkańców spoza obszaru gminy. • Rozwój współpracy terytorialnej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczone możliwości finansowania zadań inwestycyjnych. • Rosnące zadłużenie samorządu. • Odptyw młodych mieszkańców poszukujących wyższej jakości edukacji. • Zmniejszający się przyrost naturalny i ujemna migracja, powodujący ograniczenie działalności szkół podstawowych i wzrost kosztów utrzymania infrastruktury oświatowej. • Biurokracja związana z pozyskiwaniem środków zewnętrznych na inwestycje. • Niepewna sytuacja gospodarcza kraju i państw Unii Europejskiej. • Częste zmiany przepisów prawnych. • Zwiększający się zakres zadań własnych gminy przy braku wsparcia finansowego z budżetu państwa.

Źródło: opracowanie własne

5. WIZJA I MISJA I CEL NADRZĘDNY

5.1. WIZJA GMINY LUBISZYN

Wizja rozwoju Gminy Lubiszyn stanowi projekcję, opis pożądanego stanu rzeczywistości lokalnej w perspektywie 2030 roku. Określa stan docelowy, do którego dążyć będzie cała gmina rozumiana jako wspólnota mieszkańców tj. władze samorządowe, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, partnerzy i instytucje, wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans pojawiających się w otoczeniu.

Wizja to pewne modelowe ujęcie gminy, które musi odzwierciedlać ambicje ogółu jej mieszkańców. Wizja powinna odpowiadać na pytania: Jak widzimy naszą Gminę? Czego chcemy, czego oczekujemy? Jak chcemy aby nas postrzegano? Czego potrzebują mieszkańcy?

Wizja Gminy Lubiszyn brzmi następująco:

„W 2030 roku Gmina Lubiszyn w pełni korzysta ze swojego położenia przy aglomeracji gorzowskiej, stanowiąc jej zaplecze, jak również przy drodze krajowej S-3, w bezpośrednim sąsiedztwie gorzowskiej podstrefy Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Inwestycyjnej, jak również z walorów swojego utrzymanego jeszcze sielsko-wiejskiego charakteru, jako miejsca do zamieszkania w pobliżu łona natury.

Bogate walory położenia wśród rozległych przestrzeni leśnych, z przepięknym jeziorem Marwicko oraz zróżnicowana oferta rekreacyjno-turystyczna i infrastruktura przyciągają turystów oraz mieszkańców Gorzowa Wielkopolskiego, prowadzących aktywny tryb życia, uprawiających sport i rekreację.

Rozwija się konkurencyjna gospodarka lokalna oparta na mikro i małych przedsiębiorstwach usługowych i produkcyjnych oraz nowoczesnych gospodarstwach rolnych, powiązana z efektywnym systemem wychowania przedszkolnego, szkolnictwa podstawowego oraz zwiększoną aktywnością zawodową mieszkańców.

Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne, aktywna współpraca samorządów, przedstawicieli sektora biznesu i organizacji pozarządowych zapewniają wysoką jakość i dostępność usług publicznych.

Gmina Lubiszyn jest miejscem przyjaznym i atrakcyjnym do życia, dla mieszkańców oraz migrantów z terenów aglomeracji miejskiej”.

5.2. MISJA ROZWOJU GMINY LUBISZYN

Rozwinięciem wizji jest misja, która służy określeniu tego, co w wyniku realizacji Strategii Rozwoju uzyskają mieszkańcy. Właściwie sformułowana zapewnia, iż rozwój będzie służył rzeczywistym oczekiwaniom społecznym. Misja w sposób dokładny definiuje charakter gminy a przede wszystkim wskazuje jej atuty. Dobrze wypracowana, wraz z wizją, pokazuje pozytywne ujęcie Gminy Lubiszyn w perspektywie do 2030 r. Jednocześnie misja stanowi ważne przesłanie, komunikujące w najprostszy sposób nadrzędną ideę Strategii Rozwoju.

Misja jest nadrzędnym celem rozwoju Gminy Lubiszyn. Określa ona również rolę władz samorządowych w procesie rozwoju wspólnoty lokalnej. Zgodnie z misją, władze samorządowe pełnią rolę inicjatora dla realizacji przedsięwzięć zgodnych ze Strategią Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030, a podejmowanych przez różnych aktorów życia społecznego i gospodarczego – liderów lokalnych, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, przedsiębiorców, grupy nieformalne mieszkańców, itd. Ponadto, władze samorządowe są także realizatorem własnych projektów (leżących w zadaniach własnych oraz we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego), zmierzających do rozwoju Gminy Lubiszyn, upowszechniania jej walorów, ułatwiania współpracy partnerów lokalnych i wdrażania innowacyjnych rozwiązań.

Misją Gminy Lubiszyn jest kompleksowa współpraca wszystkich lokalnych i ponadlokalnych partnerów społecznych, gospodarczych i instytucjonalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju Gminy przy zachowaniu zalet bliskiego sąsiedztwa centrum wzrostu jakim jest Miasto Gorzów Wielkopolski. Zamierzamy wspólnie zapewnić naszym mieszkańcom wysoki poziom życia, dostęp do usług publicznych odpowiedniej jakości, możliwość kształcenia, rozwoju przedsiębiorczości i nowoczesnych gospodarstw rolnych a także atrakcyjną ofertę czasu wolnego. Turystom i gościom oferujemy wysoką jakość usług turystycznych i rekreacyjnych, bazujących na bogactwie środowiska – lasów i jezior.

5.3. CEL NADRZĘDNY

Cel nadrzędny wyznacza podstawowe kryteria oceny procesów rozwojowych. Ważne, aby wskazywał na te efekty procesu rozwojowego, które są autentycznie najważniejsze dla lokalnej społeczności. Jednocześnie istotne jest, by były to wyniki możliwe mierzalne, pozwalające na późniejszą ocenę osiągniętych rezultatów.

Cel nadrzędny brzmi następująco: **Równowaga, wysoka jakość i stabilizacja życia oraz satysfakcja mieszkańców.**

6. PLAN OPERACYJNY STRATEGII ROZWOJU GMINY LUBISZYN NA LATA 2021-2030.

Priorytety wyszczególnione w Strategii Rozwoju wynikają z przyjętej wizji rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030 i zdefiniowanych wyzwań rozwojowych. Ze względu na stwarzanie w perspektywie długookresowej największych możliwości wzrostu, uznane one zostały za najważniejsze. Wyodrębniono 4 obszary priorytetowe, które są względem siebie równoważne i uzupełniające się:

- Obszar 1. Nowoczesna gospodarka i edukacja.
- Obszar 2. Turystyka, rekreacja i oferta czasu wolnego.
- Obszar 3. Wysoka jakość życia mieszkańców.
- Obszar 4. Efektywne zarządzanie rozwojem gminy.

Dla każdego z powyższych obszarów priorytetowych sformułowany został cel strategiczny z którego z kolei wynikają cele operacyjne. Dla ich realizacji wyszczególniono natomiast kierunki interwencji – kluczowe zadania. Należy je traktować jako otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, określającą ogólne priorytety i ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej całej wspólnoty Gminy Lubiszyn.

Ponadto, dla zapewnienia kontroli nad stopniem realizacji poszczególnych celów niniejszej Strategii Rozwoju stworzono listę wskaźników. Wskaźniki te są przydatne przede wszystkim w czasie dokonywania monitoringu i ewaluacji dokumentu. Lista mierników stanowi podstawową propozycję, która podczas prowadzenia procesów przeglądu strategicznego może być modyfikowana i uzupełniana – zgodnie z potrzebami.

Obszar 1. Nowoczesna gospodarka i edukacja	Obszar 2. Efektywne zarządzanie rozwojem gminy	Obszar 3. Wysoka jakość życia mieszkańców	Obszar 4. Turystyka, rekreacja i oferta czasu wolnego
Cel nadrzędny: Równowaga, wysoka jakość i stabilizacja życia oraz satysfakcja mieszkańców			
<p>Cel strategiczny I: Konkurencyjna gospodarka lokalna oparta o działalność sektora MMŚP oraz innowacyjnych gospodarstw rolnych, powiązana ze skutecznym systemem oświatowym i aktywnością zawodową mieszkańców</p>	<p>Cel strategiczny II: Poprawa jakości zarządzania, opartego na współpracy i wykorzystaniu zasobów</p>	<p>Cel strategiczny III: Sprawny i efektywny system usług publicznych wysokiej jakości, warunkujący odpowiednią jakość życia i pracy mieszkańców</p>	<p>Cel strategiczny IV: Wysoka atrakcyjność turystyczna i rekreacyjna gminy, oparta na bogatym dziedzictwie przyrodniczo-kulturowym i szerokiej ofercie czasu wolnego</p>
<p>Cel operacyjny I.1 Rozwój potencjału edukacyjnego</p>	<p>Cel operacyjny II.1 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne</p>	<p>Cel operacyjny III.1 Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej, w tym</p>	<p>Cel operacyjny IV.1 Zachowanie dziedzictwa</p>

<p>dzieci, młodzieży i osób dorosłych z Gminy Lubiszyn</p> <p>Cel operacyjny I.2 Rozwój potencjału gospodarczego Gminy Lubiszyn</p>	<p>Cel operacyjny II.2 Wielofunkcyjny rozwój wsi</p> <p>Cel operacyjny II.3 Ochrona przyrody oraz wykorzystanie środowiska naturalnego dla rozwoju gminy</p>	<p>poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej</p> <p>Cel operacyjny III.2 Zwiększenie wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy</p> <p>Cel operacyjny III.3 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym</p> <p>Cel operacyjny III.4 Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i bezpieczeństwu zdrowotnemu mieszkańców.</p>	<p>kulturowego w Gminie Lubiszyn</p> <p>Cel operacyjny IV.2 Rozwój turystyki</p> <p>Cel operacyjny IV.3 Poprawa oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej</p> <p>Cel operacyjny IV.4 Wzmocnienie promocji i zwiększenie popytu na turystykę, kulturę i rekreację</p>
--	--	---	--

6.1. OBSZAR 1. NOWOCZESNA GOSPODARKA I EDUKACJA

Cel strategiczny I: Konkurencyjna gospodarka lokalna oparta o działalność sektora MMS^P oraz innowacyjnych gospodarstw rolnych, powiązana ze skutecznym systemem oświatowym i aktywnością zawodową mieszkańców.

6.1.1. CEL OPERACYJNY I.1 ROZWÓJ POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO DZIECI, MŁODZIEŻY I OSÓB DOROSŁYCH Z GMINY LUBISZYN

Strategia Rozwoju Gminy Lubiszyn szczególny nacisk kładzie na rozwój edukacji rozumianej jako oferty publicznej dla wszystkich mieszkańców Gminy – bez względu na wiek, status społeczny, zawodowy itp.

Głównym wyzwaniem w tej sferze jest zapewnienie wysokiej jakości i nowoczesnej, odpowiadającej na zmiany zachodzące w otoczeniu, oferty edukacyjnej.

Jakość edukacji uzależniona jest w głównej mierze od zdolności i kreacji kadry nauczycielskiej. Warty podkreślenia jest fakt, iż gminna infrastruktura oświatowa, z wyłączeniem jednej szkoły jest w dobrym stanie, a wyposażenie instytucji oświatowych zapewnia ostęp do Technologii Informacyjno-Komunikacyjnych na zadowalającym poziomie. W szkołach stosowane są innowacyjne metody nauczania, w oparciu o nowoczesne wyposażenie. Jednakże w związku z intensywnym rozwojem miejscowości Baczyna w związku z dużym napływem nowej ludności istnieje konieczność rozbudowy tamtejszej szkoły. W najbliższym czasie zamieszka tam 150 nowych rodzin. Ponadto koniecznością jest

również ciągła modernizacja, zarówno infrastruktury, jak i posiadanego wyposażenia w szkołach i przedszkolach, tak aby obecnie oraz w przyszłości pozwolić wychowankom nadążyć za zmianami i postępem technologicznym. W związku z tym na etapie diagnozy wielosektorowej stwierdzono konieczność cyklicznych modernizacji w tym zakresie.

Osiągnięcie wysokiego poziomu edukacji uzależnione jest od uwzględnienia w systemie edukacji na poziomie gminy szerszego kontekstu, tj. kolejnych szczebli (etapów) kształcenia (przedszkole – szkoła podstawowa – przygotowanie do edukacji ponadpodstawowej) oraz powiązania systemu edukacji z innymi systemami życia publicznego, w tym szczególnie ze sferą gospodarki. Stąd ważne jest podejmowanie działań zmierzających do stwarzania równych szans w dostępie do systemu edukacji, kształtowania postaw aktywnych, pozwalających rozumieć współczesny świat, rozwijania kompetencji oraz zacieśniania współpracy ze sferą biznesu.

Podejmowane działania mają równolegle rozwijać i unowocześniać bazę lokalową i narzędziową oraz rozwijać działalność merytoryczną sfery edukacji, by przyczynić się do efektywnego przejścia z systemu edukacji do zatrudnienia.

Tabela 8 Kierunki interwencji. Cel operacyjny I.1

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
1. Modernizacja gminnej bazy oświatowej	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Dyrektorzy szkół, Samorząd Województwa Lubuskiego (SWL), Ministerstwo Edukacji Narodowej (MEN), Kuratorium Oświaty (KO)	2021-2030
2. Upowszechnienie stosowania pracy metodą eksperymentów poprzez doposażenie sal lekcyjnych i laboratoriów w pomoce naukowe i dydaktyczne.	Szkoły gminne	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Dyrektorzy szkół, SWL, MEN, KO	2021-2030
3. Cyfryzacja procesów edukacji poprzez większe wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych	Szkoły gminne	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Dyrektorzy szkół, SWL, MEN, KO	2021-2030
4. Rozszerzenie oferty edukacyjnej uwzględniającej kształcenie kompetencji kluczowych, rozwój kreatywności i umiejętności pracy zespołowej.	Szkoły gminne	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Dyrektorzy szkół, SWL, MEN, KO	2021-2030
5. Kształcenie postaw przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży – współpraca szkół z terenu gminy z lokalnym biznesem.	Szkoły gminne	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Dyrektorzy szkół, SWL, MEN, KO	2021-2030

6. Rozwój Szkolnych Ośrodków Kariery	Szkoły gminne	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Dyrektorzy szkół, SWL, MEN, KO	2021-2030
7. Indywidualizacja pracy z uczniem poprzez wsparcie	Szkoły gminne	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Dyrektorzy szkół, SWL, MEN, KO	2021-2030
8. Kształtowanie i promocja postaw związanych z uczeniem się przez całe życie, korzystaniem z kształcenia ustawicznego, podnoszenia i zmiany kwalifikacji zawodowych.	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Instytucja szkoleniowe, PUP, WUP	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 9 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba projektów edukacyjnych na rzecz rozwoju kompetencji kluczowych	Urząd Gminy Lubiszyn, placówki oświatowe gminy	Umowa o dofinansowanie, sprawozdanie z realizacji
Liczba inwestycji w zakresie modernizacji	Urząd Gminy Lubiszyn, placówki oświatowe gminy	Protokół odbioru
Liczba środków trwałych związanych z doposażeniem obiektów edukacyjnych	Urząd Gminy Lubiszyn, placówki oświatowe gminy	Protokół odbioru
Liczba projektów w zakresie realizacji idei Long life learning (uczenie się przez całe życie)	Urząd Gminy Lubiszyn, placówki oświatowe gminy	Umowa o dofinansowanie, sprawozdanie z realizacji

Źródło: Opracowanie własne

6.1.2. CEL OPERACYJNY I.2 ROZWÓJ POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO GMINY LUBISZYN

Diagnoza sfery gospodarczej Gminy Lubiszyn wykazała, że na terenie jednostki samorządu dominują mikro i małe przedsiębiorstwa świadczące usługi w zakresie handlu hurtowego, detalicznego, naprawy pojazdów, przetwórstwa przemysłowego, rolnictwa, prac budowlanych i usług pozostałych. Nie ma natomiast średnich i dużych przedsiębiorstw. Dlatego zasadne jest skoncentrowanie działań samorządu do grupy MMSP, tak aby mogły rozwijać się mikro i małe przedsiębiorstwa, które z czasem będą mogły również rozwinąć się w średnie przedsiębiorstwa. Znaczenie dla rozwoju potencjału gospodarczego mają gospodarstwa rolne. Przyjęto, że należy wspierać działalność innowacyjnych średnich i dużych gospodarstw, które wykazują się najlepszymi wynikami ekonomicznymi, które dysponują dużym potencjałem rozwojowym, jak również tworzą miejsca pracy dla lokalnej społeczności.

Nie na wszystkie czynniki rozwoju przedsiębiorstw władze gminy mają bezpośredni wpływ. Jednakże odpowiednio prowadzona polityka gospodarcza, uwzględniająca system zachęt i ulg, skorelowana z zacieśnianiem współpracy z różnymi podmiotami specjalizującymi się w rozwoju gospodarczym, przyczynia się do intensyfikacji czynników rozwoju i wzrostu konkurencyjności gminy.

W ramach niniejszego działania konieczne jest skoncentrowanie wysiłków na rozwoju takich instrumentów, które w większym stopniu oddziaływać będą na wykorzystanie lokalnych zasobów, tj. lokalnej przedsiębiorczości. W tym zakresie mowa jest też o wykorzystaniu lokalnych potencjałów, związanych z położeniem i ze specyfiką Gminy, w tym również potencjałów geograficznych i turystycznych, które wyróżniają Gminę Lubiszyn i mogą stać się atrakcyjnym obszarem dla potencjalnych odbiorców.

Przyjazna i profesjonalnie przygotowana dla przedsiębiorców i inwestorów lokalnych i zewnętrznych administracja Urzędu Gminy Lubiszyn, wsparta przemyślaną i dobrze przeprowadzoną promocją gospodarczą gminy wspólnie z innymi samorządami, powinna wpłynąć na tworzenie znakomych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości na obszarze Gminy.

Tabela 10 Kluczowe działania. Cel operacyjny I.2

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Organizacja systemu wsparcia rozwoju przedsiębiorstw i zakładania nowych podmiotów gospodarczych oraz dla rolników	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Dyrektorzy szkół, Samorząd Województwa Lubuskiego (SWL), Ministerstwo Edukacji Narodowej (MEN), Kuratorium Oświaty (KO)	2021-2030
Promocja potencjału gospodarczego Gminy Lubiszyn wobec firm świadczących usługi turystyczne	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Dyrektorzy szkół, SWL, MEN, KO	2021-2030
Wprowadzenie ulg i zachęt dla przedsiębiorców i osób planujących rozpocząć własną działalność gospodarczą oraz stworzenie systemu informacyjno – doradczego	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Rada Gminy, instytucje otoczenia biznesu, Agencja Rozwoju Regionalnego Powiatowy Urząd Pracy	2021-2030
Likwidacja barier w obsłudze przedsiębiorców poprzez cyfryzację obsługi klienta w Urzędzie Gminy Lubiszyn	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Urząd Gminy Lubiszyn, Samorząd Województwa Lubuskiego	2021-2030

Źródło: opracowanie własne

Tabela 11 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
---------------------	---------------	--------------------------

Liczba powstałych nowych podmiotów gospodarczych	CEiDG	Raport
Liczba przedsiębiorców korzystających z oferowanych form wsparcia	Urząd Gminy Lubiszyn	Lista uczestników
Liczba rolników korzystających z oferowanych form wsparcia	Urząd Gminy Lubiszyn	Lista uczestników

Źródło: Opracowanie własne

6.2. OBSZAR NR 2. EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE ROZWOJEM GMINY

Cel strategiczny II: Poprawa jakości zarządzania, opartego na współpracy i wykorzystaniu zasobów

6.2.1. CEL OPERACYJNY II.1 SPRAWNE I EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE TERYTORIALNE

Administracja samorządowa w Polsce jest postrzegana przez lokalną społeczność w Polsce jako nieefektywna, zacofana i oferująca niski standard usług (długie oczekiwania na wydanie decyzji, konieczność przedstawiania zaświadczeń, brak możliwości załatwiania spraw on-line).

Zadania i przedsięwzięcia w ramach celu operacyjnego II.1 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne stanowią odpowiedź na rosnące oczekiwania klientów względem organów administracji publicznej. W swojej treści nawiązują w szczególności do zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku) – przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 14 lutego 2017 roku oraz dokumentem pn. „System zarządzania rozwojem Polski”, przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 29 października 2018 roku, jak również zintegrowanej Strategii „Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030 roku” (SNP), która ma doprowadzić do zwiększenia skuteczności i efektywności państwa otwartego na współpracę z obywatelami.

Przewidywane instrumenty realizacji polityki rozwoju w latach 2021-2030 warunkują konieczność zacieśnienia współpracy, skoordynowania działań podejmowanych przez samorządy oraz podmioty prywatne i organizacje pozarządowe w zakresie realizacji usług publicznych na rzecz mieszkańców, co pozwoli na podniesienie spójności i konkurencyjności regionów. Dotyczy to również Gminy Lubiszyn.

Zgodnie z powyższym, w Strategii Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2014-2020 zaplanowano kierunki związane z poprawą funkcjonowania administracji w zakresie podniesienia sprawności działania Urzędu Gminy w Lubiszynie, doskonalenia kwalifikacji pracowników, e-administracji oraz budowy i promocji marki gminy.

Tabela 12 Kierunki interwencji. Cel operacyjny II.1

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Wdrożenie idei e-government w administracji samorządowej Gminy Lubiszyn (cyfryzacja obsługi klienta)	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Samorząd Województwa Lubuskiego	2021-2030
Wysoka sprawność administracyjna, m.in. poprzez system szkoleń pracowników i wdrażanie nowoczesnych instrumentów zarządzania publicznego, a także rozwój usług elektronicznych	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji	2021-2030
Wdrożenie nowoczesnych metod zarządzania administracją (np. metoda CAF – Wspólna Metoda Samooceny albo inny system zarządzania jakością).	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji	2021-2030
Wdrożenie systemu zarządzania satysfakcją klienta zewnętrznego i wewnętrznego – zmiana podejścia w obsłudze klienta	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji	2021-2030
Promowanie systemu wartości etycznych wśród pracowników samorządowych, przejrzystość pracy urzędu (w załatwianiu spraw i w dostępie do informacji publicznej).	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Jednostki organizacyjne gminy	2021-2030

Źródło: opracowanie własne

Tabela 13 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba projektów z zakresu e-administracji	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna.
Liczba uruchomionych e-usług	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna.
Liczba szkoleń	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna.
Liczba wdrożonych systemów zarządzania jakością pracy administracji samorządowej	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna.
Odsetek klientów zadowolonych z usług Urzędu Gminy Lubiszyn	Urząd Gminy Lubiszyn	Ankieta subiektywna

Źródło: Opracowanie własne

6.2.2. CEL OPERACYJNY II.2 WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI

Wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich polega na dywersyfikacji gospodarki wiejskiej, czyli zmianie pojmowania i traktowania terenów wiejskich jako obszarów mono funkcyjnych, na których dominuje rolnictwo i produkcja rolnicza. Terenom tym nadawane są nowe funkcje, celem redukcji panującego tam bezrobocia oraz podniesienia estetyki i atrakcyjności społeczno-ekonomicznej – jako

miejsca do życia i pracy. Priorytetem jest poprawa sytuacji bytowej mieszkańców, dzięki rozwijaniu wielofunkcyjnych form aktywności społecznej, kulturalnej i gospodarczej (w szczególności pozarolniczej). Zgodnie z założeniami wielofunkcyjności, gospodarka obszarów wiejskich winna w znacznym stopniu opierać się na inicjatywie przedsiębiorcy wiejskiego. Wielofunkcyjny rozwój wsi uwarunkowany jest również rozwojem odpowiedniej infrastruktury, odpowiadającej na zdiagnozowane zapotrzebowanie i uwzględniającej potrzeby lokalne, jak również wykreowaniem szerokiej oferty wspierająco-doradczej dla mieszkańców (w zakresie profesjonalizacji produkcji rolniczej oraz aktywności około- i pozarolniczej). Rozwój gospodarczy małych i średnich miast oraz terenów wiejskich stanowi jedno z najważniejszych założeń Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego. Uwzględniając wytyczne, płynące z dokumentów nadrzędnych, a także wyniki diagnozy społeczno-gospodarczej i przeprowadzonej analizy strategicznej SWOT, wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich Gminy Lubiszyn uznano za priorytet rozwojowych w perspektywie 2030 roku.

Tabela 14 Kluczowe działania. Cel operacyjny II.2

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenach wiejskich gminy m.in. poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury oraz wyposażenie obiektów (w tym sal wiejskich i boisk sportowych).	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Samorząd Województwa Lubuskiego	2021-2030
Promocję instrumentów wsparcia dla rozwoju ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku	2021-2030
Rozwój systemu doradztwa i wsparcia pośredniego dla przedsiębiorczości opartej na rolnictwie,	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku	2021-2030
Wsparcie marketingu wysokiej jakości produktów żywności regionalnej	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku	2021-2030
Wspieranie rozwoju działalności pozarolniczej na terenach wiejskich	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku, Lokalna Grupa Działania Kraina Lasów i Jezior	2021-2030

Źródło: opracowanie własne

Tabela 15 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
---------------------	---------------	--------------------------

Liczba rolników, którzy skorzystali z oferty szkoleniowo-doradczej w zakresie kształcenia nowych kwalifikacji w zawodach nierolniczych	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna.
Liczba ekologicznych gospodarstw rolnych	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna.
Wartość środków publicznych przeznaczonych na rozwój bazy infrastrukturalnej dla usług kulturalnych, społecznych i sportowych	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna.

Źródło: Opracowanie własne.

6.2.3. CEL OPERACYJNY II.3 OCHRONA PRZYRODY ORAZ WYKORZYSTANIE ŚRODOWISKA NATURALNEGO DLA ROZWOJU GMINY

Idea zrównoważonego rozwoju oznaczającego rozwój społeczno-gospodarczy w harmonii, zgodzie i przy poszanowaniu uwarunkowań środowiskowych, pozwalającego zachować zasoby przyświecała autorom i uczestnikom procesu tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030.

W ramach niniejszego celu zaplanowano również racjonalizację zużycia energii, surowców i minerałów oraz wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. Ochrona przyrody realizowana będzie także poprzez wyznaczenie i wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego wytycznych z map zagrożeń i ryzyk przyrodniczych, oraz określenie zasad właściwego gospodarowania terenami zagrożonymi przez zjawiska wynikające ze zmian klimatycznych, np. powodzią czy suszą hydrologiczną. Podstawę polityki ochrony środowiska naturalnego i dziedzictwa przyrodniczego gminy stanowić będzie jednak nade wszystko aktywna edukacja obywatelska w zakresie ekologii, jak również w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania zmianom klimatycznym. Działania kierowane do dzieci i młodzieży odbywać się będą zarówno w ramach normalnego procesu edukacji od szkoły podstawowej, jak również w ramach zajęć poza normalnymi godzinami nauki. Działania takie będą się odbywać również dla osób dorosłych.

Promocja postaw proekologicznych i uwzględniających potrzebę działań adaptacyjnych i łagodzących zmiany klimatyczne oraz im przeciwdziałania, redukcji emisji CO₂ i innych szkodliwych substancji oraz zmiana dotychczasowych przyzwyczajeń osób dorosłych realizowana będzie poprzez szeroki wachlarz działań, jak np. akcje marketingowe w mediach, konkursy i kampanie społeczne i szereg innych.

Tabela 16 Kluczowe działania. Cel operacyjny II.2

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
----------------------	-----------------------	---	-----------	------------------

Tworzenie warunków Racjonalne wykorzystanie surowców energetycznych i realizacja inwestycji związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii np. farmy fotowoltaiczne, instalacje prosumenckie	Podmioty gospodarcze Mieszkańcy	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	WFOŚiGW Samorząd Województwa Lubuskiego	2021-2030
Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez wyeliminowanie pokryć dachowych i innych odpadów zawierających azbest	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	WFOŚiGW, mieszkańcy, podmioty gospodarcze	2021-2030
Wzrost ekologicznej świadomości mieszkańców poprzez kampanie edukacyjne i promocję postaw proekologicznych oraz uświadamiających potrzebę działań adaptacyjnych i łagodzących zmiany klimatyczne oraz im przeciwdziałania, redukcji emisji CO2 i innych szkodliwych substancji	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Szkoły, organizacje ekologiczne	2021-2030
Właściwe zagospodarowanie terenów zagrożonych powodzią i suszą hydrologiczną (udroźnienie i rozbudowa rowów melioracyjnych oraz inne działania zapobiegające i łagodzące zmiany klimatyczne)	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Powiat Gorzowski	2021-2030

Źródło: opracowanie własne

Tabela 17 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba kampanii społecznych dot. kształtowania i promocji postaw proekologicznych oraz konieczności realizacji działań adaptacyjnych i łagodzących zmiany klimatyczne oraz im przeciwdziałania, redukcji emisji CO2 i innych szkodliwych substancji	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna.
Liczba instalacji OZE w domach mieszkańców i firmach	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna.
Liczba gospodarstw, z których usunięto azbest	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna.
Liczba gospodarstw w których zrealizowano działania z zakresu poprawy efektywności energetycznej	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna.
Liczba zrealizowanych działań przeciwdziałających i łagodzących zmiany klimatyczne	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna.

Źródło: Opracowanie własne

6.3. OBSZAR 3. WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Cel strategiczny III: Sprawny i efektywny system usług publicznych wysokiej jakości, warunkujący odpowiednią jakość życia i pracy mieszkańców.

6.3.1.CEL OPERACYJNY III.1 ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I KOMUNALNEJ, W TYM POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Infrastruktura techniczna – systemy, urządzenia, sieci przesyłowe i związane z nimi obiekty, ma duże znaczenie dla mieszkańców, turystów oraz potencjalnych inwestorów. Bez zapewnienia dostępu do sieci komunalnych oraz mediów nie ma możliwości stworzenia optymalnego miejsca do życia, jak również odpowiednich warunków dla rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości, tworzących miejsca pracy. Rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej, teletechnicznej, oświetleniowej, energetycznej oraz zapewnienie ich niezawodności powoduje poczucie komfortu i bezpieczeństwa mieszkańców, a także przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie gminy.

Jednym z najważniejszych problemów, z którymi musi się zmierzyć samorząd gminny w perspektywie, jest konieczność zagwarantowania dostępu do bieżącej wody oraz bezpieczeństwa sanitarnego. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej oraz budowa bezodpływowych zbiorników na ścieki sanitarne jest potrzebą wynikająca z podnoszenia standardów infrastrukturalnych na terenie gminy (komfort i jakość życia, pracy oraz wypoczynku) oraz zabezpieczania potrzeb w kontekście rozwoju nowych terenów mieszkaniowych, rekreacyjnych i inwestycyjnych. Ponadto, programy wspierające wymianę źródeł grzewczych na nowoczesne i ekologiczne przyczyniają się również do ochrony jakości powietrza, ograniczając niską emisję. Tak samo konieczne są działania realizowane bezpośrednio przez Gminę, dotyczące kompleksowej termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej, pozwalającej poprawić efektywność energetyczną obiektów stanowiących zasób komunalny.

Dla zwiększenia bezpieczeństwa uczestników ruchu, zaplanowano przebudowę i rozwój systemu oświetlenia ulicznego na terenie gminy, w tym przy wykorzystaniu nowych technologii, dzięki którym oświetlenie będzie mniej energochłonne i bardziej oszczędne.

Warto dodać, że istniejąca infrastruktura wodna i kanalizacyjna ulega ciągłej amortyzacji. Dlatego konieczne jest podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie jej degradacji poprzez ponoszenie niezbędnych nakładów odtworzeniowych. Dlatego przy kierunkach interwencji założono nie tylko rozwój sieci, ale także poprawę już istniejącej.

Tabela 18 Kierunki interwencji. Cel operacyjny III.1

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Rozwój i poprawa infrastruktury kanalizacyjnej	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Samorząd Województwa Lubuskiego,	2021-2030

			WFOŚiGW, NFOŚiGW	
Rozwój infrastruktury wodnej	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Samorząd Województwa Lubuskiego, WFOŚiGW, NFOŚiGW	2021-2030
Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej.	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Samorząd Województwa Lubuskiego, WFOŚiGW, NFOŚiGW	2021-2030
Zwiększenie stosowanie Odnawialnych Źródeł Energii na terenie Gminy Lubiszyn	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Samorząd Województwa Lubuskiego, WFOŚiGW, NFOŚiGW	2021-2030
Rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez poprawę dostępu do internetu szerokopasmowego, likwidację białych plam i zjawiska wykluczenia cyfrowego e-Inclusion	Urząd Gminy Lubiszyn i inne jednostki z sektora publicznego i biznesowego	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Samorząd Województwa Lubuskiego, MC	2021-2030
Przebudowa i rozwój systemu oświetlenia ulicznego.	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Operatorzy sieci.	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 19 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Korzystający z sieci wodociągowej w ludności ogółem	GUS	Bank danych lokalnych
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w ludności ogółem	GUS	Bank danych lokalnych
Liczba inwestycji publicznych i niepublicznych w zakresie OZE	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna
Liczba obiektów użyteczności publicznej o zwiększonej efektywności energetycznej	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna
Liczba obiektów mieszkalnych o zwiększonej efektywności energetycznej	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna

Źródło: Opracowanie własne

6.3.2. CEL OPERACYJNY III.2 ZWIĘKSZENIE WEWNĘTRZNEJ I ZEWNĘTRZNEJ DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ GMINY

Dostępność komunikacyjna gminy decyduje o jej atrakcyjności inwestycyjnej oraz dodatnim saldzie migracji. Budowa wysokiej wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej Gminy Lubiszyn opierać się będzie m.in. na rozwoju sieci dróg lokalnych oraz współdziałaniu z innymi zarządcami dróg w zakresie modernizacji i rozbudowy sieci dróg o znaczeniu ponadlokalnym. Kooperacja winna być rozwijana zarówno z Zarządem Dróg Wojewódzkich jak i Powiatowym Zarządem Dróg w Gorzowie Wielkopolskim.

Rozbudowa oraz konserwacja dróg są konieczne, aby spełniały one normy i przystawały do nowych warunków społeczno-gospodarczych, takich jak zwiększony ruch, a także stymulowały rozwój terenów mieszkaniowych, nowych zakładów pracy czy ośrodków turystyki i rekreacji (zapewnienie komfortu i dobrej jakości dojazdu do posesji oraz zakładów pracy i miejsc wypoczynku).

Niezwykle potrzebne są również nowe inwestycje w zakresie tworzenia miejsc parkingowych - w szczególności przy obiektach użyteczności publicznej i turystycznych, oraz budowy ciągów pieszych i tras rowerowych o charakterze komunikacyjnym i turystycznym. W szczególności ścieżki rowerowe, jako alternatywne korytarze transportowe, jak również rozwiązania typu park & ride mają istotne znaczenie dla rozwoju komunikacji w kontekście konieczności redukcji emisji CO₂ i przejścia na gospodarkę niskoemisyjną.

Jednym z priorytetów pozostaje organizacja nowoczesnego, sprawnego i przyjaznego pasażerom transportu zbiorowego (optymalizowanie rozkładów jazdy i wpływanie na przewoźników publicznych i prywatnych w zakresie dostosowywania rozkładów do potrzeb mieszkańców i turystów).

Tabela 20 Kluczowe działania. Cel operacyjny III.1

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Rozwój i poprawa stanu gminnej infrastruktury drogowej	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Lubuski Urząd Wojewódzki (Program rozwoju drogowej infrastruktury gminnej i powiatowej)	2021-2030
Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy poprzez współpracę z innymi zarządcami dróg w szczególności z Zarządem Dróg Wojewódzkich i Powiatowym Zarządem Dróg w Gorzowie Wlkp.	Urząd Gminy Lubiszyn Zarząd Dróg Wojewódzkich Powiatowy Zarząd Dróg	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Zarząd Dróg Wojewódzkich Powiatowy Zarząd Dróg	2021-2030
Współpraca w zakresie transportu zbiorowego na terenie Gminy Lubiszyn	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Miejski Obszar Funkcjonalny, Gmina Lubiszyn - Miasto	2021-2030

Tworzenie nowych miejsc parkingowych.	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Samorząd Województwa Lubuskiego, Lubuski Urząd Wojewódzki	2021-2030
Tworzenie nowych ścieżek rowerowych jako alternatywnych korytarzy transportowych oraz infrastruktury park & ride	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Samorząd Województwa Lubuskiego, Lubuski Urząd Wojewódzki	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 21 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba miejsc parkingowych na terenie gminy	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna
Wartość środków publicznych, przeznaczonych na rozwój i poprawę stanu gminnej infrastruktury drogowej	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna, Budżet Gminy Lubiszyn
Wartość środków publicznych, przeznaczonych na rozwój i poprawę stanu powiatowej infrastruktury drogowej	Starostwo Powiatowe	Statystyka powiatowa
Wartość środków publicznych, przeznaczonych na rozwój i poprawę stanu wojewódzkiej infrastruktury drogowej	Zarząd Dróg Wojewódzkich	Statystyka ZDW
Wartość środków publicznych, przeznaczonych na rozwój sieci dróg rowerowych na terenie gminy	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna, Budżet Gminy Lubiszyn

Źródło: Opracowanie własne

6.3.3. CEL OPERACYJNY III.3 WSPARCIE SYSTEMU ZARZĄDZANIA BEZPIECZEŃSTWEM PUBLICZNYM

Zapewnienie wysokiego poczucia bezpieczeństwa publicznego wymaga szerokiej i kompleksowej współpracy wszystkich służb publicznych i odbywać się powinno na różnych płaszczyznach życia mieszkańców.

Jednym z instrumentów wspierających utrzymania porządku i ładu publicznego będzie rozwój systemów bezpieczeństwa. Celem zmniejszenia prawdopodobieństwa występowania niepożądanych sytuacji, zniechęcenia przed atakami wandalizmu i przestępstwami, monitoringiem wizyjnym objęte zostaną strategiczne miejsca na terenie Gminy Lubiszyn, w tym budynki użyteczności publicznej i kulturalno-oświatowe. Monitoring, a w konsekwencji szybsze reagowanie służb bezpieczeństwa i większa wykrywalność sprawców, wzmocni poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

Ponadto, zaplanowano działania wspierające Ochotnicze Straże Pożarne – w zakresie modernizacji strażnic oraz wyposażenia w nowoczesny, spełniający wszelkie wymagania i normy sprzęt ratowniczy, co przysłuży się jakości i szybkości interwencji straży, zarówno w przypadku pożarów, jak i powodzi oraz innych zdarzeń.

Priorytet stanowi również poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym – m.in. poprzez edukację zwiększającą bezpieczeństwo i program bezpieczeństwa na drogach przebiegających przez Gminę, szczególnie w miejscach najbardziej niebezpiecznych.

Powyższe przedsięwzięcia pomogą kreować wizerunek gminy jako miejsca bezpiecznego oraz przyjaznego do życia i pracy.

Tabela 22 Kierunki interwencji. Cel operacyjny III.3

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Monitoring strategicznych miejsc na terenie gminy.	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Komenda Powiatowa Policji	2021-2030
Wspieranie Ochotniczych Straży Pożarnych w zakresie doposażenia poszczególnych jednostek w nowoczesny i wydajny sprzęt.	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Gminne Jednostki OSP	2021-2030
Wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego poprzez edukację zwiększającą bezpieczeństwo. Program bezpieczeństwa dzieci i młodzieży na drogach przebiegających przez Gminę	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Komenda Powiatowa Policji	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 23 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba zniszczeń mienia publicznego	Komenda Powiatowa Policji w Gorzowie Wielkopolskim	Statystyki policji
Wartość inwestycji w zakresie bezpieczeństwa powodziowego	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna, Budżet Gminy Lubiszyn
Liczba akcji edukacyjny dla dzieci i młodzieży dotyczących bezpieczeństwa na drogach	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna, Budżet Gminy Lubiszyn
Liczba zakupionych środków trwałych na rzecz OSP	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna, Budżet Gminy Lubiszyn

Źródło: Opracowanie własne

6.3.4. CEL OPERACYJNY III.4 ROZWÓJ SPRZYJAJĄCY WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU I BEZPIECZEŃSTWU ZDROWOTNEMU MIESZKAŃCÓW

Głównym celem podejmowanych działań w ramach celu dotyczącego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu i bezpieczeństwu zdrowotnemu mieszkańców Gminy Lubiszyn jest poprawa komfortu i jakości życia.

Polityka w zakresie zdrowia realizowana będzie poprzez zapewnienie wszystkim mieszkańcom dostępu do opieki medycznej o wysokim standardzie usług – doskonalenie bazy infrastrukturalnej, wyposażenia oraz standardu obsługi w placówkach zdrowia, organizowanie i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców gminy, jak również poprzez kształtowanie, promocję właściwych postaw i aktywną edukację na rzecz zdrowego stylu życia.

Osoby wykluczone społecznie bądź zagrożone wykluczeniem wymagają najczęściej kompleksowego wsparcia, by zwiększyć ich szanse na rynku pracy. Konieczne w tym względzie jest projektowanie wsparcia ukierunkowanego przede wszystkim na rozwój umiejętności funkcjonowania w społeczeństwie i samodzielności. Dla prawidłowej realizacji powyższych zamierzeń, niezbędne jest rozwijanie form aktywnej integracji i poprawa skuteczności funkcjonowania instytucji pomocy społecznej w Gminie Lubiszyn.

Strategia Rozwoju postępowania w obszarze bezpieczeństwa społecznego opierać będzie się natomiast na aktywnej, racjonalnej, adekwatnej do potrzeb i nowoczesnej polityce społecznej. Realizowane działania służyć będą przeciwdziałaniu wykluczeniu oraz wyłączeniu społecznemu różnych grup zmarginalizowanych bądź zagrożonych marginalizacją, wzmocnieniu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie rodzin, dzieci i młodzieży.

W dłuższej perspektywie takie działanie winno doprowadzić do ekonomicznego usamodzielnienia mieszkańców a tym samym zmniejszenia obciążeń Budżetu Gminy Lubiszyn z tytułu transferów socjalnych.

Zapobieganie występowaniu oraz niwelowanie przejawów wykluczenia dotyczyć będzie także osób niepełnosprawnych i starszych (zbudowanie oferty specjalistycznych usług adresowanych dla grupy seniorów, w tym rozwój różnych form wsparcia). By sprostać nowym wyzwaniom konieczne będzie wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań w celu identyfikacji i łagodzenia problemów społecznych na terenie gminy, np. wykorzystywanie mechanizmów ekonomii społecznej.

Realizacja tych działań powinna przebiegać w zgodzie z założeniami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Lubiszyn gdzie określono obszary rewitalizacji, w których szczególnie należy kumulować interwencję w zakresie aktywizacji i integracji osób zagrożonych wykluczeniem.

Tabela 24 Kluczowe działania. Cel operacyjny III.4

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Wprowadzenie nowych rozwiązań w celu identyfikacji i łagodzenia problemów społecznych na terenie gminy.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Samorząd Województwa Lubuskiego, Powiatowe Centrum Pomocy	2021-2030

Strategia Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030

			Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, inne instytucje rynku pracy	
Programy aktywnej integracji realizowane przez ośrodki pomocy społecznej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Samorząd Województwa Lubuskiego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, inne instytucje rynku pracy	2021-2030
Programy aktywnej integracji realizowane przez inne podmioty	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Podmioty szeroko rozumianej ekonomii społecznej	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Podmioty szeroko rozumianej ekonomii społecznej	2021-2030
Organizowanie i wspieranie różnorodnych form pomocy społecznej, w tym świetlic socjoterapeutycznych, oddziałów dziennych, ośrodków wsparcia czy warsztatów terapii zajęciowej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Samorząd Województwa Lubuskiego, organizacje pozarządowe	2021-2030
Działania na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Samorząd Województwa Lubuskiego, organizacje pozarządowe	2021-2030
Wspieranie programów i inicjatyw skierowanych do osób starszych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, organizacje senioralne	2021-2030
Poszerzanie zasobów mieszkań socjalnych i chronionych.	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Bank Gospodarstwa Krajowego	2021-2030
Wdrażanie programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych.	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Podmioty lecznicze, organizacja pozarządowe	2021-2030

Aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia.	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Szkoły, organizacje pozarządowe	2021-2030
Doskonalenie stanu technicznego bazy lokalowej i infrastrukturalnej w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Jednostki Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Gminie Lubiszyn	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 25 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba osób korzystających ze wsparcia w ramach pomocy społecznej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Statystyka Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
Wartość inwestycji z zakresu infrastruktury zdrowotnej	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna, Budżet Gminy Lubiszyn
Liczba akcji profilaktycznych	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna
Liczba mieszkań socjalnych oddanych do użytku	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna

Źródło: Opracowanie własne

6.4. TURYSTYKA, REKREACJA I OFERTA CZASU WOLNEGO

Cel strategiczny IV: Wysoka atrakcyjność turystyczna i rekreacyjna gminy, oparta na bogatym dziedzictwie przyrodniczo-kulturowym i szerokiej ofercie czasu wolnego

6.4.1. CEL OPERACYJNY IV.1 ZACHOWANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO W GMINIE LUBISZYN

Ochrona przestrzeni i dziedzictwa kulturowego stanowi istotne wyzwanie Gminy Lubiszyn w perspektywie 2030 roku. Zgodnie z nowym podejściem do zarządzania kulturą, zasobami dziedzictwa kulturowego oraz przyrodniczego, zaprojektowane działania służyć będą kompleksowej ochronie i zachowaniu dziedzictwa (m.in. zabiegi konserwatorskie i modernizacyjne, rewaloryzacja dziedzictwa, kultywowanie tradycji i obrzędowości, wspieranie folkloru i sztuki ludowej, zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych), ale również generowaniu impulsów do dalszego jego rozwoju, np. poprzez nadawanie zabytkom nowych funkcji.

Współdziałanie władz samorządowych, sąsiednich gmin, sektora biznesu, instytucji kultury, środowisk artystycznych i twórczych, służb konserwatorskich oraz innych odpowiedzialnych

podmiotów pozwoli na wzmocnienie podejmowanych działań i bardziej racjonalne wydatkowanie środków, a także możliwość uzyskania dodatkowych korzyści przez partnerów na różnych etapach realizacji wspólnych przedsięwzięć (komplementarność i synergia).

Tabela 26 Kierunki interwencji. Cel operacyjny IV.1

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Wykorzystanie potencjału zabytkowych parków w Lubnie, Marwicach i w Wysokiej	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Samorząd Województwa Lubuskiego, Powiat Gorzowski, służby konserwatorskie, Skarb Państwa	2021-2030
dRewitalizacja przestrzeni i obiektów stanowiących dziedzictwo kulturowe Gminy Lubiszyn	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Samorząd Województwa Lubuskiego, Powiat Gorzowski, służby konserwatorskie, Skarb Państwa	2021-2030
Wykorzystanie potencjału zamkniętej linii kolejowej z zabytkowymi obiektami pokolejowymi	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Samorząd Województwa Lubuskiego, Powiat Gorzowski, służby konserwatorskie, Skarb Państwa	2021-2030
Organizacja wydarzeń kulturalnych, bazujących na obrzędach i zwyczajach wiejskich oraz na produkcji rolnej i tradycjach pszczelarskich.	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Podmioty gospodarcze, rolnicy, izby gospodarcze, placówki oświatowe, mieszkańcy, parafie, zespoły i artyści lokalni, media lokalne i regionalne	2021-2030

Źródło: opracowanie własne

Tabela 27 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba inwestycji w zakresie ochrony dziedzictwa	Urząd Gminy Lubiszyn	Protokół odbioru prac.
Liczba wydarzeń kulturalnych	Urząd Gminy Lubiszyn	Lista uczestników.

Źródło: Opracowanie własne

6.4.2. CEL OPERACYJNY IV.2 ROZWÓJ TURYSTYKI

Ważną szansą rozwojową Gminy Lubiszyn w jest wykorzystanie bogactwa walorów przyrodniczych i kulturowych dla podniesienia atrakcyjności rekreacyjno-wypoczynkowej gminy. Jak wykazała sporządzona diagnoza zaletą gminy jest przede wszystkim położenie wśród lasów i jezior (jezioro Marwicko).

Rozwój turystyki i usług czasu wolnego możliwy będzie m.in. dzięki wsparciu dla rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej oraz okołoturystycznej na terenie gminy. Zaplanowano przedsięwzięcia, mające na celu stworzenie oferty dla turystyki aktywnej – m.in. rozwój systemu ścieżek pieszych i rowerowych, prezentujących najciekawsze i najbardziej wartościowe miejsca pod względem krajobrazowym, historycznym, kulturowym czy przyrodniczym.

Ważna będzie także współpraca pomiędzy sąsiednimi JST w zakresie budowania spójnej i komplementarnej oferty.

Tabela 28 Kierunki interwencji. Cel operacyjny IV.2

Kluczowe działania	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Rozwój aktywnego wypoczynku i zwiększenie potencjału turystycznego gminy m.in. poprzez rozbudowę tras rowerowych	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Miejski Obszar Funkcjonalny – Gminy Powiatu Gorzowskiego	2021-2030
Wspieranie rozwoju i promocja gospodarstw agroturystycznych i pensjonatów na terenie gminy.	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Samorząd Województwa Lubuskiego, Lokalna Grupa Działania Kraina Lasów i Jezior	2021-2030
Organizacja wydarzeń kulturalnych, bazujących na obrzędach i zwyczajach wiejskich oraz na produkcji rolnej,	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Podmioty gospodarcze, rolnicy, izby gospodarcze, placówki oświatowe, mieszkańcy, parafie, zespoły i artyści lokalni, media lokalne i regionalne	2021-2030
Tworzenie i efektywne wykorzystywanie produktów lokalnych, (turystycznych i kulturowych np. w oparciu o tradycje gminy i regionu, w tym o tradycje kulinarne, z wykorzystaniem planowanego do uruchomienia Pszczelarskiego Centrum Aktywności. Lubiszyński miód rzepakowy jest produktem wpisanym do rejestrów produktów tradycyjnych).	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Lokalna Grupa Działania Kraina Lasów i Jezior, Podmioty gospodarcze, mieszkańcy,	2021-2030

Źródło: opracowanie własne

Tabela 29 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Długość rowerowych tras turystycznych na terenie gminy	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna
Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach zakwaterowania zbiorowego	GUS	Lista uczestników.
Liczba imprez i wydarzeń o charakterze turystycznym	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna

Źródło: Opracowanie własne

6.4.3. CEL OPERACYJNY IV.3 POPRAWA OFERTY KULTURALNEJ I REKREACYJNO-SPORTOWEJ

Jednym z większych wyzwań Gminy Lubiszyn w perspektywie 2021-2030 jest rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej, skierowanej zarówno do mieszkańców, jak i osób, odwiedzających gminę, w tym również mieszkańców Gorzowa Wielkopolskiego i Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego, którzy jak wynika z Diagnozy aktywnie korzystają z obszaru Gminy Lubiszyn w celach rekreacyjnych.

Oferta kulturalna Gminy Lubiszyn jest dostosowana do różnych grup mieszkańców, w tym:

- Dla dzieci – bal Karnawałowy dla dzieci (przed feriami); ferie z biblioteką (zajęcia dla dzieci w filiach), Gminny Dzień Dziecka połączony z Piknikiem Rodzinnym (czerwiec), strefa dla dzieci podczas Dożynek - Miodobrania (sierpień), na sportowo: Gminny Turniej Piłki Nożnej, konkurencje podczas Pikniku rodzinnego.
- Oferta sportowa i kulturalna organizacji pozarządowych
- Oferta kulturalna z elementami folkloru: Dożynki Gminne – Miodobranie, Festiwal Śpiewamy na Ludowo w Tarnowie, Zimowy Wielobój Myśliwski o „Puchar Wójta Gminy Lubiszyn” zawody dla strzelców.
- Dla seniorów: Dzień seniora
- Obchody wydarzeń patriotycznych (Gmina Lubiszyn jest wyjątkiem w regionie, jeśli chodzi o obchody tych wydarzeń): 15.08 – rocznica Bitwy Warszawskiej, 11.11. – Narodowe Święto Niepodległości, jak również uroczystości upamiętniające Polaków - ofiary ludobójstwa, popełnionego przez UPA na Kresach Południowo-Wschodnich II Rzeczypospolitej.

Oferta powyższa będzie kontynuowana i w miarę możliwości będzie urozmaicana, dostosowana do potrzeb społecznych, konkurencyjna w stosunku do innych możliwości zagospodarowania czasu wolnego oraz rozwijająca, a katalog przedsięwzięć realizacyjnych otwarty.

Ofertę kulturalno-rozrywkową będzie się budować wokół imprez o charakterze ponadlokalnym, bazujących na tradycji i specyfice Gminy Lubiszyn oraz we współpracy z zewnętrznymi organizatorami imprez kulturalnych i sportowych.

Historia, tradycje, folklor zobowiązuje władze, ale i każdego mieszkańca do ochrony i pielęgnowania lokalnych i regionalnych wartości kulturowych. W tym sensie zasadne jest wspieranie lokalnych zespołów i Kół Gospodyń Wiejskich, jak również uroczyste obchody Świąt Narodowych (wskazanych powyżej).

Dla rozwijania talentów sportowych, utrzymania kondycji, sprawności, dobrego stanu zdrowia mieszkańców ważnym jest stwarzanie odpowiednich warunków dla aktywności rekreacyjno-sportowej.

Wyzwaniem pozostaje aktywizacja oraz edukacja obywatelska i kulturalna, w szczególności dzieci i młodzieży, jak również upowszechnianie kultury fizycznej, co pozwoli na ich wszechstronny rozwój oraz podniesienie potencjału intelektualnego i społecznego.

Tabela 30 Kluczowe działania. Cel operacyjny IV.3

Kluczowe działania	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Organizacja imprez o charakterze ponadlokalnym	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	organizacje pozarządowe	2021-2030
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenie gminy (m.in. place zabaw, boiska wielofunkcyjne) oraz właściwe wykorzystanie obiektów już funkcjonujących	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Samorząd Wojewódzki, organizacje pozarządowe, kluby sportowe	2021-2030
Wspieranie i rozwój inicjatyw społeczno-kulturalnych służących integracji mieszkańców gminy	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	organizacje pozarządowe	2021-2030

Źródło: opracowanie własne

Tabela 31 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Wartość środków publicznych przeznaczonych na stworzenie bazy infrastrukturalnej dla usług kulturalnych i rekreacyjno-sportowych	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna
Liczba uczestników imprez o charakterze ponadlokalnym	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna

Źródło: Opracowanie własne

6.4.4. CEL OPERACYJNY IV.4 WZMOCNIENIE PROMOCJI I ZWIĘKSZENIE POPYTU NA TURYSTYKĘ, KULTURĘ I REKREACJĘ

Skuteczność wykorzystania naturalnych potencjałów Gminy Lubiszyn, znajdująca odzwierciedlenie w poziomie popytu na turystykę i rekreację, zależeć będzie w głównej mierze od stworzenia sprawnego i profesjonalnego systemu promocji gminy, kształtującego wizerunek gminy jako miejsca oferującego bogatą i różnorodną ofertą spędzania czasu wolnego.

Tabela 32 Kluczowe działania. Cel operacyjny IV.4

Kluczowe działania	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Poprawa dostępu do informacji o obiektach turystycznych w Gminie Lubiszyn poprzez m.in. <ul style="list-style-type: none"> • oznakowanie miejsc turystycznych • stosowanie elementów wizualizacji na portalu gminnym. • Publikacje i akcje promocyjne 	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Organizacje pozarządowe, organizacje turystyczne	2021-2030
Współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi w zakresie promocji czasu wolnego, markowych produktów turystycznych i wydarzeń kulturalnych.	Urząd Gminy Lubiszyn	Wójt Gminy Lubiszyn i pracownicy UG Lubiszyn	Organizacje pozarządowe, media lokalne i regionalne organizacje turystyczne	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 33 Wskaźniki do monitorowania

Wskaźnik realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Wartość środków publicznych przeznaczonych na promocję turystyki.	Urząd Gminy Lubiszyn	Statystyka gminna

Źródło: Opracowanie własne

7. WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY

Nieodzownym elementem każdej Strategii Rozwoju jest Wieloletni Plan Inwestycyjny zawierający kluczowe i strategiczne inwestycje planowane do wykonania w celu realizacji założeń i priorytetów wskazanych w dokumencie strategicznym. Poniżej zamieszczono zestawienie tabelaryczne zawierające inwestycje kluczowe dla mieszkańców i władz gminy, których realizacja w szczególności wpłynie na zmianę standardu życia mieszkańców.

Tabela 34 Kluczowe przedsięwzięcia planowane do realizacji w latach 2021-2030

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Okres realizacji	Źródło finansowania	Szacunkowa wartość inwestycji (zł)
1	Realizacja działań dotyczących poprawy warunków otoczenia mieszkalnego – Program Aktywności Lokalnej (PAL),	2021-2030	PROW 2021-2027 budżet JST	40 000
2	Organizacja i rozwój Pszczelarskiego Centrum Aktywności,	2021-2030	PROW 2021-2027 budżet JST	35 000
3	Budowa sieci ścieżek rowerowych łączących miejscowości Baczyna- Wysoka- Lubiszyn- Staw.	2021-2030	Środki EFRR (RPO Lubuskie), Budżet JST	5 460 000,00
4	Budowa sali wiejskiej w miejscowości Marwice,	2021-2030	PROW 2021-2027, budżet JST	1 000 000
5	Termomodernizacja sali wiejskiej w Tarnowie,	2021-2030	Środki EFRR (RPO Lubuskie), Budżet JST	631 215,37
6	Przebudowa i modernizacja budynku szkoły w Wysokiej – dostosowanie jej do potrzeb działalności kulturalnej, integracyjnej oraz jako siedziby organizacji pożytku publicznego,	2021-2030	PROW 2021-2027, budżet JST	800 000
7	Rewitalizacja zabytkowego parku w Marwicach oraz parku w Lubnie. – Działania organizacyjne Gminy, mające na celu zautomatyzowanie procesu rewitalizacji,	2021-2030	PROW 2021-2027, budżet JST	1 000 000
8	Rewitalizacja i termomodernizacja budynków wielorodzinnych oraz rewitalizacja przestrzeni między zabudowaniami (utworzenie i modernizacja miejsc wspólnych, placów zabaw, skwerów, miejsc rekreacji i odpoczynku).	2021-2030	Środki EFRR (RPO Lubuskie), PROW 2021-2027, Budżet JST	400 000
9.	Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Baczynie	2021-2030	Środki EFRR (RPO Lubuskie), Budżet JST	<i>Brak danych</i>

Źródło: Opracowanie własne

8. SYSTEM MONITOROWANIA I EWALUACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY LUBISZYN

Za monitorowanie Strategii Rozwoju będzie odpowiedzialny Zespół ds. Strategii Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030 (zwany dalej Zespołem) składający się z przedstawicieli Urzędu Gminy Lubiszyn oraz innych podmiotów społecznych, instytucji i grup formalnych.

Sprawozdawczość z monitoringu oraz aktualizacja Strategii Rozwoju dokonywana będzie co roku. Centrum Koordynacji dokonuje okresowej oceny stopnia realizacji Strategii Rozwoju w oparciu o dwa elementy podsystemu monitorowania i ewaluacji:

- analizę wskaźnikową, opracowywaną przez Zespół na podstawie informacji otrzymanych od wydziałów i referatów Urzędu Gminy oraz jednostek gminy, bazującą na miernikach wyznaczonych dla każdego celu operacyjnego;
- raport z realizacji Strategii Rozwoju, przygotowywany przez Zespół na podstawie informacji otrzymanych od wydziałów i referatów Urzędu Gminy Lubiszyn oraz jednostek gminy.

7.1. ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Analiza wskaźnikowa bazującą na miernikach wyznaczonych dla każdego celu operacyjnego Strategii Rozwoju, będzie przygotowywana przez Zespół w oparciu o pozyskane dane statystyczne i informacje, w skład których wchodzi następujące źródła informacji:

- statystyka publiczna – generowana przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych, dostępna pod adresem www.stat.gov.pl – z uwzględnieniem opóźnienia w zamieszczaniu aktualnych danych statystycznych w Banku Danych Lokalnych (termin: koniec lipca każdego roku za rok poprzedni);
- statystyka prowadzona przez samorząd gminny – generowana i gromadzona przez poszczególne wydziały i referaty Urzędu Gminy w Lubiszynie oraz jednostki gminne, zobowiązane do terminowego przekazywania danych i informacji dla Zespołu (wg załącznika nr 1 do Strategii Rozwoju);
- statystyka prowadzona przez podmioty prywatne, pozarządowe, samorząd powiatowy, samorząd regionalny i administrację rządową dot. działań zbieżnych merytorycznie z badanym celem operacyjnym.

W wyborze mierników określających postęp realizacji celów Strategii Rozwoju Gminy Lubiszyn na lata 2021-2030 przyjęto zasadę ograniczonej liczby mierników monitorowania dla każdego z celów – zgodnie z rekomendacjami zawartymi w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku). Przy doborze mierników kierowano się adekwatnością, jednak głównym ograniczeniem była dostępność danych. Wszystkie wskaźniki określono przy opisie każdego celu operacyjnego.

7.2. RAPORT Z REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY LUBISZYN

Raport z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Lubiszyn, przygotowywany przez Zespół, opiera się na informacjach dotyczących stanu realizacji danego kierunku interwencji, przekazywanych przez poszczególne referaty i komórki organizacyjne Urzędu Gminy Lubiszyn oraz jednostki organizacyjne gminy, zbieżne merytorycznie z badanym celem operacyjnym. Konkretny wydział, referat lub jednostka gminy składa co roku sprawozdanie do Zespołu (na określonym formularzu sprawozdawczym), które jest podstawą zbiorczego raportu z realizacji kierunków interwencji całej Strategii Rozwoju.

7.3. SCHEMAT I HARMONOGRAM REALIZACJI PROCESU MONITORINGU

Zadania związane z monitoringiem i aktualizacją Strategii Rozwoju powierza się Wójtowi Gminy Lubiszyn. Każdego roku realizacji Strategii Rozwoju, w terminie do końca marca danego roku, wyznaczony kierownik Zespołu będzie składał Wójtowi Gminy raport z realizacji Strategii Rozwoju oraz analizę wskaźnikową realizacji celów Strategii Rozwoju za dany okres sprawozdawczy.

Zakres raportu z realizacji Strategii Rozwoju obejmuje:

- skrótkowe przedstawienie aktualnego stanu realizacji poszczególnych kierunków interwencji,
- skrótkowe przedstawienie ewentualnych trudności realizacyjnych dla poszczególnych kierunków interwencji, z uwzględnieniem proponowanych działań naprawczych,
- wielkość środków finansowych wydatkowanych na realizację kierunków interwencji w badanym okresie, w podziale na źródła finansowania.

Zakres analizy wskaźnikowej realizacji celów Strategii Rozwoju obejmuje:

- porównanie wskaźników bazowych (dla roku 2021) ze wskaźnikami dla badanego okresu realizacji Strategii Rozwoju,
- wskazanie tendencji wzrostowych i malejących w poszczególnych celach operacyjnych Strategii Rozwoju.

Raporty z realizacji kierunków interwencji oraz analizy wskaźnikowe realizacji celów Strategii Rozwoju w badanym okresie będą przedstawiane Radzie Gminy Lubiszyn w terminie do końca II kwartału odpowiedniego roku oraz podawane do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej.

7.4. ZASADY AKTUALIZACJI

W przypadku zmian w otoczeniu zewnętrznym lub wewnętrznym Gminy Lubiszyn wpływających w istotny sposób na założone cele operacyjne i kierunku działań istnieje możliwość zmiany Strategii Rozwoju. Wójt Gminy Lubiszyn zwołuje wówczas posiedzenie ewaluacyjne i aktualizujące – w październiku lub listopadzie odpowiedniego roku – dotyczące realizacji Strategii Rozwoju. Podczas posiedzenia dokonywana jest:

- ocena realizacji celów Strategii Rozwoju na podstawie materiałów przygotowanych przez Zespół (stan osiągnięcia wskaźników przyjętych dla poszczególnych celów operacyjnych Strategii Rozwoju),
- identyfikacja problemów, które ograniczyły bądź uniemożliwiły realizację wyznaczonych celów,
- opracowanie propozycji niezbędnych zmian w zakresie realizowanych celów,
- ocena zmian w otoczeniu,

Następnie projekt zmienionej Strategii Rozwoju jest poddawany konsultacjom społecznym, a po zakończeniu konsultacji przedstawiony zostaje organowi stanowiącemu.

Załącznik nr 2 Materiały pomocnicze do sprawozdania z realizacji Strategii Rozwoju.

Kluczowe działania ....

Cel strategiczny

Cel operacyjny
.....

Jednostka monitorująca ze
strony gminy:
.....

Jednostka realizująca (jeśli
dotyczy):
.....

Opis stanu realizacji kierunku interwencji

Opis powstałych trudności realizacyjnych

Opis źródeł finansowania

Źródło: opracowanie własne